

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

สินเชื่อ

สาระสำคัญ

ในยุคปัจจุบันผลิตภัณฑ์สินเชื่อมีความหลากหลายและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น จึงทำให้การเป็นหนี้เป็นเรื่องที่พบเห็นได้โดยทั่วไป แม้การก่อหนี้จะมีประโยชน์ เพราะเป็นตัวช่วยของหลาย ๆ คนในยามฉุกเฉิน หรือทำให้ได้สิ่งที่ต้องการง่ายขึ้น แต่หากเป็นหนี้โดยขาดความระมัดระวังและการไตร่ตรองที่ดี ก็อาจสร้างปัญหาขึ้นได้ ดังนั้น เมื่อเจอสถานการณ์ที่คิดว่าการก่อหนี้น่าจะเป็นทางออก ก็ควรคิดให้รอบคอบถึงความจำเป็นและความสามารถในการชำระหนี้ นอกจากนี้ หนี้ที่จะเกิดขึ้นนั้นควรเป็นหนี้ที่ดี คือเป็นหนี้ที่ช่วยสร้างรายได้ สร้างอนาคต

เมื่อพร้อมที่จะก่อหนี้แล้ว ก็ควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสินเชื่อเพื่อให้สามารถเลือกสินเชื่อได้ตรงตามความต้องการ และมีวินัยทางการเงินเมื่อได้รับสินเชื่อ เพื่อให้จ่ายคืนได้ตรงเวลาเต็มจำนวน และมีประวัติเครดิตดี แต่หากลูกหนี้เกิดปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้เพราะภาระหนี้ที่มากเกินไปกว่าจะจ่ายได้ หรือเกิดเหตุสุดวิสัย ก็ควรรีบหาทางแก้ไขซึ่งมีหลายวิธี เช่น แก้ไขด้วยตนเอง เจรจากับเจ้าหนี้ หรือขอคำปรึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

1. บอกลักษณะที่สำคัญของสินเชื่อประเภทต่าง ๆ
2. บอกประเภทและวิธีคำนวณดอกเบี้ยเงินกู้
3. บอกความหมาย บทบาทหน้าที่ และข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับเครดิตบูโร
4. บอกวิธีการป้องกันปัญหาหนี้
5. บอกวิธีแก้ไขปัญหาหนี้
6. บอกช่องทางในการให้คำปรึกษาวิธีแก้ไขปัญหาหนี้

ขอบข่ายเนื้อหา

- เรื่องที่ 1 การประเมินความเหมาะสมก่อนตัดสินใจก่อหนี้
- เรื่องที่ 2 ลักษณะของสินเชื่อรายย่อยและการคำนวณดอกเบี้ย
- เรื่องที่ 3 เครดิตบูโร
- เรื่องที่ 4 วิธีการป้องกันปัญหาหนี้
- เรื่องที่ 5 วิธีการแก้ไขปัญหาหนี้
- เรื่องที่ 6 หน่วยงานที่ให้คำปรึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้

เวลาที่ใช้ในการศึกษา 36 ชั่วโมง

สื่อประกอบการเรียนรู้

1. ชุดวิชาการเงินเพื่อชีวิต 3
2. หนังสือรู้รอบเรื่องการเงินของคุณัยคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ตอน เป็นหนี้อย่างมีความสุข
3. เว็บไซต์ www.1213.or.th เฟซบุ๊ก www.facebook.com/hotline1213

เรื่องที่ 1 การประเมินความเหมาะสมก่อนตัดสินใจก่อนนี้

หากทุกคนสามารถเลือกได้ คงไม่มีใครอยากเป็นหนี้ แต่หลายคนก็เลี่ยงไม่ได้ เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิต หรือบางคนเป็นหนี้เพราะตกหลุมพรางสิ่งล่อตาล่อใจ ภายนอก แต่จะทำอย่างไรให้การเป็นหนี้ไม่กลายเป็นปัญหาในภายหลัง ดังนั้น ก่อนตัดสินใจ ก่อหนี้ควรทำความรู้จักกับหนี้ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทตามประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นหนี้ ดังนี้

1. **หนี้ดี** คือ หนี้ที่ช่วยสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงในอนาคต เช่น หนี้เพื่อการศึกษา หนี้เพื่อการประกอบอาชีพ หนี้เพื่อที่อยู่อาศัย
2. **หนี้ฟุ้งระว้าง** คือ หนี้ที่เกิดจากการนำเงินไปซื้อของที่ไม่น่าจำเป็นหรือของฟุ่มเฟือย และไม่สร้างรายได้ในอนาคต เช่น หนี้ที่เกิดจากการซื้อของใช้ราคาแพงเกินฐานะ หนี้ที่เกิดจากการพนัน

ไม่ว่าจะเป็นหนี้ประเภทใดต้องคำนึงไว้เสมอว่า หนี้ไม่ใช่ของฟรี แต่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องจ่ายในรูปของดอกเบี้ย ดังนั้น ก่อนที่จะตัดสินใจเป็นหนี้ ต้องถามตัวเองอย่างน้อย 2 คำถามก่อนว่า

1. หนี้ที่จะก่อ “จำเป็นหรือไม่”

สิ่งที่จำเป็น คือ สิ่งที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิต เช่น ปัจจัยสี่ (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย)

สิ่งที่ไม่จำเป็น คือ สิ่งที่ยกหากไม่มีก็ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้หรือมีสิ่งอื่นทดแทนกันได้ เช่น ต้องการมีโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ล่าสุด ทั้งที่เครื่องเดิมยังใช้ได้อยู่

2. หนี้ที่จะก่อ “รอดหรือไม่”

หมายถึง หากพิจารณาแล้วว่ามี ความจำเป็น ก็ควรดูว่าสิ่งที่ต้องการจะซื้อมันสามารถรอดหรือไม่ หากยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องซื้อตอนนี้ ก็ควรวางแผนเก็บเงินจนครบก่อน แต่หากคิดอย่างถี่ถ้วนแล้วเห็นว่าจำเป็นต้องซื้อของสิ่งนั้นทันที ก็อาจนำเงินออมเพื่อฉุกเฉินออกมาใช้แล้วรีบเก็บเงินเติมเข้าไปใหม่ และหากเงินออมเพื่อฉุกเฉินไม่เพียงพอ จึงค่อยไปกู้ยืม

นอกจากนี้ จะต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ ภาระหนี้ต่อเดือนที่ต้องจ่าย (หนี้เดิมที่มีอยู่แล้วรวมกับหนี้ที่กำลังจะเกิดขึ้น) ไม่ควรเกิน 1 ใน 3 (33%) ของรายได้ต่อเดือน

 ตัวอย่าง ดวงใจทำงานมีรายได้เดือนละ 21,000 บาท เมื่อแบ่งเงินเดือนออกเป็น 3 ส่วน เงินเดือน 1 ใน 3 คือ 7,000 บาท

ดังนั้น ถ้าดวงใจจะก่อหนี้ **ภาระหนี้ที่จะต้องจ่ายในแต่ละเดือนไม่ควรเกิน 7,000 บาท** เพื่อให้สามารถชำระหนี้ได้โดยไม่กระทบกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และทำให้สุขภาพจิตของตนเองดี ไม่ต้องเครียดว่าจะมีเงินพอใช้ตลอดทั้งเดือนหรือไม่ นอกจากนี้ หากเรามีหนี้มากในขณะที่ภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันก็มีมากอยู่แล้ว อาจทำให้เรามีปัญหาการเงิน และต้องไปก่อหนี้เพิ่มขึ้นอีก

เรื่องที่ 2 ลักษณะของสินเชื่อรายย่อยและการคำนวณดอกเบี้ย

เมื่อไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าจำเป็นต้องขอกู้ยืม ในลำดับต่อมาผู้ขอสินเชื่อควรพิจารณาว่าจะเลือกกู้ยืมจากแหล่งใด โดยควรเลือกกู้ยืมจากผู้ให้บริการในระบบเพราะมีหน่วยงานของทางการกำกับดูแล ปัจจุบันมีผู้ให้บริการสินเชื่อในระบบหลายประเภท ทั้งที่เป็นสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ และผู้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) เช่น บริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (สินเชื่อส่วนบุคคลแบบไม่ต้องใช้หลักประกัน) นอกจากนี้เลือกการกู้ยืมกับผู้ให้บริการในระบบแล้ว ผู้ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือภาคธุรกิจก็ต้องเลือกประเภทสินเชื่อที่ตรงกับความต้องการที่จะใช้ด้วย เช่น อุปโภคบริโภค ประกอบอาชีพ

จากความแตกต่างของทั้งประเภทของผู้ใช้บริการ และวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ สินเชื่อจึงถูกออกแบบให้มีความหลากหลายทั้งในเรื่องของการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ ระยะเวลา ตลอดจนอัตราดอกเบี้ย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ขอสินเชื่อ และรองรับความเสี่ยงของสถาบันการเงินในกรณีที่ถูกหนี้อาจชำระหนี้ไม่ได้

ตัวอย่าง สินเชื่อส่วนบุคคลแบบไม่ต้องใช้หลักประกันในการขอสินเชื่อ มีระยะเวลาในการผ่อนสั้นกว่า และมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เพราะมีความเสี่ยงที่ธนาคารหรือบริษัทที่ให้สินเชื่อจะไม่ได้เงินคืนเลยหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามที่ตกลงไว้ เนื่องจากลูกหนี้ไม่มีหลักประกันใด ๆ ที่เจ้าหนี้จะนำไปขายเพื่อนำเงินมาชดเชยในกรณีที่ลูกหนี้ไม่จ่ายได้ ในขณะที่สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีหลักประกัน เช่น ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อัตราดอกเบี้ยจึงต่ำกว่า และด้วยจำนวนเงินกู้ที่มากกว่าจึงออกแบบให้ผ่อนนานกว่า

ในบทเรียนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะสินเชื่อรายย่อย เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตของประชาชน

สินเชื่อรายย่อย เป็นสินเชื่อที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดา เพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่คือนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการที่ไม่ได้นำไปใช้ประกอบธุรกิจ ในที่นี้จะกล่าวถึงตัวอย่างสินเชื่อรายย่อยและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้ให้บริการได้รับสินค้าและบริการก่อน โดยยังไม่ต้องจ่ายเงินทั้งก้อนในทันที ดังนี้

1. **สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย** เป็นสินเชื่อที่สถาบันการเงินให้บุคคลธรรมดากู้ยืม เพื่อนำเงินไปใช้ในการจัดหาที่อยู่อาศัย เช่น ซื้อที่ดินและสร้างที่อยู่อาศัย ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซื้อห้องชุด หรือเพื่อปรับปรุง ต่อเติม ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

ลักษณะของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

1) **วงเงิน** โดยทั่วไปสถาบันการเงินจะให้สินเชื่อประมาณ 80% ของมูลค่าหลักประกัน (เช่น ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ห้องชุด)

2) **อัตราดอกเบี้ย** สถาบันการเงินแต่ละแห่งจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มักจะใช้อัตราดอกเบี้ยคงที่ และอัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว

อัตราดอกเบี้ยคงที่ (fixed rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้เป็นตัวเลขคงที่ในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ดอกเบี้ยคงที่ 5% ต่อปีเป็นระยะเวลา 3 ปี ดอกเบี้ยคงที่ 5% ต่อปีตลอดอายุสัญญา

อัตราดอกเบี้ยลอยตัว (floating rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไปตามต้นทุนของสถาบันการเงิน อัตราดอกเบี้ยลอยตัวที่เห็นได้บ่อย คือ อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงของธนาคารพาณิชย์

- MLR (minimum loan rate) สำหรับลูกค้าสินเชื่อรายใหญ่ชั้นดี ใช้กับเงินกู้ระยะยาว ที่มีกำหนดระยะเวลาไว้แน่นอน เช่น สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจ

- MOR (minimum overdraft rate) สำหรับลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี ใช้กับวงเงินเบิกเกินบัญชี

- MRR (minimum retail rate) สำหรับลูกค้ารายย่อยชั้นดี เช่น สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

สถาบันการเงินอาจให้อัตราดอกเบี้ยแก่ผู้ขอสินเชื่อแต่ละรายแตกต่างกันได้ โดยอาจสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยอาจผสมกันระหว่างอัตราดอกเบี้ยคงที่และอัตราดอกเบี้ยลอยตัวก็ได้ เช่น

- ปีที่ 1 - 3 คิดอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ 2.5% ต่อปี

- ปีที่ 4 เป็นต้นไป คิดอัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว MRR - 1% ต่อปี

ทั้งนี้ ผู้ขอสินเชื่อสามารถดูประกาศอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงได้ ซึ่งจะติดประกาศไว้ ณ ที่ทำการ หรือในเว็บไซต์ของสถาบันการเงิน

 ตัวอย่าง ธนาคาร A ประกาศอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง โดย MLR เท่ากับ 4% MOR เท่ากับ 5% และ MRR เท่ากับ 6%

เมื่อต้องการขอสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคาร A

- หากธนาคาร A แจ้งว่า คิดอัตราดอกเบี้ย MRR + 1% หมายความว่า ธนาคาร A จะคิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 7% ต่อปี (6% + 1%)

- หากธนาคาร A แจ้งว่า คิดอัตราดอกเบี้ย MRR - 1% หมายความว่า ธนาคาร A จะคิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 5% ต่อปี (6% - 1%)

3) วิธีการคิดดอกเบี้ย คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate) ซึ่งเป็นการคิดดอกเบี้ยจากฐานเงินต้นที่ลดลง กล่าวคือ เมื่อเงินต้นลดดอกเบี้ยก็จะลดลงด้วย ถ้าผู้ให้สินเชื่อกำหนดให้ต้องผ่อนงวดละเท่า ๆ กัน จะต้องคิดดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายงวดนั้นก่อน จากนั้นจึงนำค่างวดที่ผ่อนชำระหักด้วยดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย ก็จะได้จำนวนเงินต้น แล้วนำมาหักออกจากเงินต้นที่ยังมีอยู่ทั้งหมด ก็จะได้เงินต้นคงเหลือเพื่อนำไปใช้คำนวณดอกเบี้ยในงวดถัดไป โดยคำนวณตามขั้นตอนที่ 1 - 3 ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น} = \frac{\text{เงินต้นคงเหลือ} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี} \times \text{จำนวนวันในงวด}}{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}$$

* จำนวนวันใน 1 ปี สถาบันการเงินอาจใช้ 360 วัน หรือ 365 วัน หรือ 366 วันก็ได้ แต่ไม่ว่าจะกำหนดจำนวนวันเป็นเท่าใดก็ตาม สถาบันการเงินจะต้องใช้จำนวนวันเดียวกันสำหรับการคำนวณทั้งดอกเบี้ยจ่าย เช่น เงินฝาก และดอกเบี้ยรับ เช่น สินเชื่อ

ขั้นที่ 2 คำนวณเงินต้นที่ลดลงในงวดนั้น ขั้นตอนนี้ให้นำเงินค่างวดที่ต้องจ่ายในงวดนั้น หักออกด้วยดอกเบี้ยจ่ายที่คำนวณได้จากในขั้นที่ 1 ยอดที่ได้ก็คือ เงินต้นที่ได้จ่ายไปในงวดนั้น

$$\text{เงินต้นลดลง} = \text{จำนวนเงินที่ต้องจ่ายในงวดนั้น} - \text{ดอกเบี้ยจ่ายในงวดนั้น}$$

ขั้นที่ 3 คำนวณเงินต้นคงเหลือ ขั้นตอนนี้เพื่อหาเงินต้นคงเหลือเพื่อใช้ในการคำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดถัดไป

$$\text{เงินต้นคงเหลือ} = \text{เงินต้นคงเหลือจากงวดก่อน} - \text{เงินต้นลดลง}$$

ทั้งนี้ หากเป็นการผ่อนชำระด้วยจำนวนเงินต้นเท่ากันทุกเดือน หรือมีการกำหนดจำนวนเงินต้นที่ต้องจ่ายไว้แน่นอน ก็สามารถใช้สูตรในขั้นที่ 1 คำนวณหาดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายได้เช่นกัน

ตัวอย่าง การคำนวณดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก

ยอดชายกู้เงินจากธนาคารจำนวน 40,000 บาท ธนาคารกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระ 12 เดือน อัตราดอกเบี้ย 7.5% ต่อปี และคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก โดยธนาคารให้ผ่อนชำระงวดละ 3,400 บาท ยกเว้นเดือนสุดท้ายให้ผ่อนชำระ 4,267 บาท ยอดชายจะต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นเงินเท่าไร

ขั้นที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยงวดที่ 1 (สมมติว่าเป็นเดือน ม.ค. ซึ่งมี 31 วัน)

$$\begin{aligned} \text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดที่ 1} &= 40,000 \text{ บาท} \times \frac{7.5}{100} \times \frac{31}{365} \\ &= 255 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ขั้นที่ 2 คำนวณเงินต้นที่ลดลง

$$\text{เงินต้นที่ลดลง} = 3,400 \text{ บาท} - 255 \text{ บาท} = 3,145 \text{ บาท}$$

ขั้นที่ 3 คำนวณเงินต้นคงเหลือ (เพื่อใช้คิดดอกเบี้ยสำหรับงวดถัดไป)

$$\text{เงินต้นคงเหลือ} = 40,000 \text{ บาท} - 3,145 \text{ บาท} = 36,855 \text{ บาท}$$

ข้างต้นเป็นการคำนวณสำหรับงวดที่ 1 ซึ่งจะต้องคำนวณสำหรับงวดต่อ ๆ ไปตามขั้นตอนข้างต้น (ขั้นที่ 1 - 3) จนครบทุกงวด ก็จะได้ผลลัพธ์ตามตารางด้านล่าง

งวด	จำนวนผ่อนชำระต่องวด (1)	ชำระดอกเบี้ย (2)	ชำระเงินต้น (1) - (2)	เงินต้นคงเหลือ
0	-	-	-	40,000
1	3,400	255	3,145	36,855
2	3,400	212	3,188	33,667
3	3,400	214	3,186	30,481
4	3,400	188	3,212	27,269
5	3,400	174	3,226	24,043
6	3,400	148	3,252	20,791
7	3,400	132	3,268	17,523
8	3,400	112	3,288	14,235
9	3,400	88	3,312	10,923
10	3,400	70	3,330	7,593
11	3,400	47	3,353	4,240
12	4,267	27	4,240	0
รวม		1,667	40,000	

จากการคำนวณข้างต้น จะเห็นว่าดอกเบี้ยจะทยอยลดลงตามเงินต้นที่ลดลง โดยนายยอดชายจะต้องจ่ายดอกเบี้ยทั้งหมด 1,667 บาท

4) การผ่อนชำระ ให้ระยะเวลาผ่อนนานแต่ไม่เกิน 30 ปี

ข้อควรรู้

- 1) เงินผ่อนชำระที่จ่ายไปนั้น จะนำไปหักดอกเบี้ยก่อน ที่เหลือจึงจะนำไปหักเงินต้น
- 2) เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเป็นแบบลอยตัว หากช่วงใดอัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้น จำนวนเงินที่จ่ายในงวดนั้น ๆ อาจถูกนำไปหักเป็นดอกเบี้ยมากขึ้นและเหลือไปตัดเงินต้นน้อยลง
- 3) หากค้างชำระหรือชำระค่างวดล่าช้า อาจถูกคิดดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติ ซึ่งจะทำให้ต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นจำนวนมาก เพราะธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินต้นคงค้างทั้งหมด ซึ่งหากลูกหนี้ยังคงชำระด้วยจำนวนเงิน

เท่าเดิมในงวดถัดไป เงินที่ลูกหนี้ชำระเข้าไป จะไม่ครอบคลุมยอดเงินที่ต้องจ่ายทั้งหมด ส่งผลให้เงินต้นไม่ลด หรือลดน้อยมาก

การตัดสินใจที่จะมีบ้านสักหลัง เป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญและเป็นเรื่องใหญ่ในชีวิต จึงจำเป็นที่จะต้องคิดอย่างรอบคอบ ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงก่อนตัดสินใจซื้อบ้านมีมากมาย เช่น ทำเลที่ตั้ง จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความสะดวกในการเดินทาง ราคา และความน่าเชื่อถือของโครงการ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในกรณีซื้อบ้านด้วยการขอสินเชื่อ ก็คือความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ เพราะหากซื้อบ้านที่ถูกใจแต่เกินกำลังที่จะผ่อนชำระ สุดท้ายก็อาจทำให้เกิดปัญหาได้ ดังนั้น ก่อนตัดสินใจซื้อบ้านควรต้องสำรวจความพร้อมของตัวเอง ดังนี้

- เลือกบ้านที่ไม่เกินกับความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ และมั่นใจว่าจะสามารถผ่อนได้ตลอดรอดฝั่ง

- ศึกษาและเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาผ่อนชำระ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเลือกธนาคารที่ให้เงื่อนไขที่รับได้

- ควรมีเงินอย่างน้อย 20% ของราคาที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นเงินดาวน์ (เงินดาวน์คือ เงินส่วนหนึ่งที่จะซื้อบ้านจ่ายให้โครงการที่อยู่อาศัย ก่อนที่จะจ่ายเงินก้อนใหญ่เพื่อชำระค่าบ้านทั้งหมด ซึ่งโครงการที่อยู่อาศัยอาจให้ชำระเป็นก้อนเดียว หรือทยอยผ่อนชำระเป็นรายงวด โดยมักกำหนดไว้ประมาณ 15 - 20% ของราคาที่อยู่อาศัย)

- เตรียมเอกสารเพื่อทำเรื่องขอกู้ให้พร้อม

- ตั้งเป้าหมายเก็บเงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (นอกจากเงินดาวน์และค่าผ่อนบ้าน) เช่น

- 1) ค่าประเมินหลักประกัน เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการประเมินว่าบ้านหรือหลักประกันมีมูลค่าเท่าไร ซึ่งธนาคารจะใช้เป็นตัวกำหนดวงเงินกู้ให้แก่ผู้ขอสินเชื่อ

- 2) ค่าจดจำนองและค่าอากรแสตมป์ ซึ่งต้องจ่ายให้แก่ส่วนราชการหรือสำนักงานที่ดิน

- 3) ค่าประกันภัย เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงให้กับผู้ขอสินเชื่อ เช่น การทำประกันอัคคีภัย ซึ่งหากเกิดความเสียหายกับที่อยู่อาศัยก็ยังมีเงินก้อนหนึ่งจากการประกันภัยมาจ่ายค่าบ้าน ช่วยลดภาระแก่ผู้ขอสินเชื่อ (ศึกษารายละเอียดเรื่องประกันภัยได้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1) อย่างไรก็ตาม ธนาคารไม่สามารถบังคับให้ผู้ขอสินเชื่อทำประกันภัยกับบริษัทใดบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะผู้ขอสินเชื่อมีสิทธิที่จะเลือกทำประกันภัยได้อย่างอิสระ

4) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เกี่ยวกับบ้าน เช่น ค่าตกแต่ง ค่าปั้มน้ำ ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าส่วนกลาง (ถ้าอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรหรือคอนโดมิเนียม)

2. การเช่าซื้อ

เช่าซื้อ (Hire Purchase) มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ โดยผู้เช่าซื้อทำสัญญากับผู้ให้เช่าซื้อว่าจะชำระค่าสินค้าเป็นงวด ๆ ตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งระหว่างนั้นผู้เช่าซื้อสามารถนำทรัพย์สินที่เช่าซื้อมาใช้งานได้ก่อน โดยที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของผู้ให้เช่าซื้อจนกว่าจะจ่ายเงินครบตามสัญญาจึงจะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นมาเป็นของผู้เช่าซื้อ เช่น การเช่าซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์

ลีสซิ่ง (Leasing) มีลักษณะคล้ายกับสัญญาเช่าซื้อ คือ จะต้องชำระเงินค่าเช่าเป็นงวด ๆ ตามจำนวนเงินและเวลาที่กำหนดในสัญญาเช่า **ต่างกันตรงที่เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าสามารถเลือกได้ว่า จะซื้อ ต่อสัญญาเช่า หรือส่งคืนทรัพย์สินให้กับผู้ให้เช่า** ส่วนมากผู้ที่ทำสัญญาลักษณะนี้ มักเป็นบริษัทหรือนิติบุคคลที่ต้องการเช่าทรัพย์สินที่มีราคาแพงหรือเช่าทรัพย์สินในปริมาณมาก เช่น เครื่องจักร

ตัวอย่าง การเช่าซื้อและลีสซิ่ง

เช่าซื้อ	นายรักชาติ (ผู้เช่าซื้อ) ตัดสินใจจะเช่าซื้อรถยนต์จากบริษัท ABC (ผู้ให้เช่าซื้อ) โดยผู้เช่าซื้อตกลงชำระเป็นรายงวดตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่กำหนด รักชาติสามารถนำรถยนต์มาใช้งานได้ก่อน โดยกรรมสิทธิ์จะตกเป็นของรักชาติต่อเมื่อได้ชำระค่ารถยนต์ครบถ้วนแล้ว ซึ่งบริษัท ABC จะต้องดำเนินการจดทะเบียนโอนรถให้เป็นชื่อของรักชาติภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับเอกสารประกอบการจดทะเบียนครบถ้วน
ลีสซิ่ง	บริษัทไทยทอผ้าทำสัญญาลีสซิ่งกับบริษัทสำราญลีสซิ่ง เพื่อเช่าเครื่องจักรสำหรับทอผ้าจำนวน 10 เครื่อง โดยทำสัญญา 5 ปี ซึ่งบริษัทสำราญลีสซิ่งยินดีเปลี่ยนเครื่องให้หากเครื่องขัดข้อง เมื่อครบกำหนดสัญญา บริษัทไทยทอผ้าเห็นว่า มีเทคโนโลยีการทอผ้าแบบใหม่จากญี่ปุ่นซึ่งต้นทุนต่ำกว่า จึงไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องทอผ้ารุ่นเดิมอีกต่อไป จึงตัดสินใจคืนเครื่องทอผ้าให้กับบริษัทสำราญลีสซิ่ง

การเช่าซื้อรถ

ลักษณะของการเช่าซื้อรถ

1) วงเงิน กรณีให้เช่าซื้อรถใหม่ ประมาณ 75 - 80% กรณีรถใช้แล้วจะขึ้นอยู่กับสภาพรถและราคาประเมินรถ

2) ระยะเวลาการผ่อนชำระ ประมาณ 12 - 72 เดือน

3) อัตราดอกเบี้ย ส่วนใหญ่จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ (fixed rate) ตลอดอายุสัญญา

4) วิธีการคิดดอกเบี้ย ส่วนใหญ่คิดดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ (flat rate) คือ การคิดดอกเบี้ยจากเงินต้นทั้งจำนวนและระยะเวลาในการผ่อนชำระทั้งหมด จากนั้นผู้ให้เช่าซื้อจะนำดอกเบี้ยที่คำนวณได้มารวมกับเงินต้น แล้วหารด้วยจำนวนงวดที่จะผ่อนชำระ ซึ่งเงินที่ผ่อนชำระจะเท่ากันทุกงวด โดยมีหลักการคำนวณ ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด

$$\text{ดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด} = \text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี} \times \text{ระยะเวลา (ปี)}$$

ขั้นที่ 2 คำนวณจำนวนเงินที่ผ่อนชำระต่อเดือน

$$\text{จำนวนเงินที่ผ่อนชำระต่อเดือน} = \frac{\text{เงินต้น} + \text{ดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด}}{\text{จำนวนงวด}}$$

ตัวอย่าง นายยอดชายต้องการเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ราคา 60,000 บาท ผู้ให้เช่าซื้อคิดอัตราดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ 4% ต่อปี โดยให้ระยะเวลาผ่อน 60 งวด (5 ปี) จะต้องจ่ายค่างวดเป็นเงินเท่าไร

วิธีคำนวณดอกเบี้ย

ขั้นที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด

$$\text{ดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด} = 60,000 \text{ บาท} \times \frac{4}{100} \times 5 \text{ ปี} = 12,000 \text{ บาท}$$

ขั้นที่ 2 คำนวณจำนวนเงินที่ผ่อนชำระต่อเดือน

$$\text{จำนวนเงินผ่อนชำระต่อเดือน} = \frac{60,000 \text{ บาท} + 12,000 \text{ บาท}}{60 \text{ งวด}} = 1,200 \text{ บาท}$$

ข้อควรรู้

1) หากผู้เช่าซื้อเคยค้างชำระ และงวดต่อมาชำระหนี้ไม่ครบคลุมยอดหนี้คงค้างของงวดก่อน หรือไม่ครบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เรียกเก็บ อาจส่งผลให้เงินที่ชำระค่างวดนั้นไม่พอตัดเงินต้น และยังคงเป็นหนี้ค้างชำระซึ่งจะถูกคิดเบี้ยปรับและค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถามหนี้ในงวดถัดไปได้อีก (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 329 ระบุ ว่า หากเงินที่ลูกหนี้จ่ายเพื่อชำระหนี้ไม่เพียงพอให้นำเงินที่ลูกหนี้ชำระนั้นไปหักค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ก่อน แล้วจึงหักดอกเบี้ย ที่เหลือจึงนำไปหักเงินต้น)

2) หากผู้เช่าซื้อต้องการชำระค่าเช่าซื้อทั้งหมดเพื่อปิดบัญชีก่อนครบกำหนด ผู้ให้เช่าซื้อต้องให้ส่วนลดแก่ผู้เช่าซื้อในอัตราไม่น้อยกว่า 50% ของดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โดยให้คิดคำนวณตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องสัญญาเช่า

3) ผู้ให้เช่าซื้อสามารถบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ หากผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ 3 งวดติดกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ให้เช่าซื้อต้องมีหนังสือบอกกล่าวผู้เช่าซื้อให้ชำระหนี้ที่ค้างชำระภายใน 30 วันนับจากวันที่ผู้เช่าซื้อได้รับหนังสือ หากเลยกำหนดและผู้เช่าซื้อยังไม่มาชำระ ผู้ให้เช่าซื้อจึงจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและดำเนินการนำรถกลับคืนได้ แต่หากผู้เช่าซื้อได้นำเงินไปชำระครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ผู้ให้เช่าซื้อกำหนดไว้ ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิ์ที่จะยึดรถคืนจากผู้เช่าซื้อ

4) การยึดรถจะใช้กำลังขู่เข็ญหรือทำร้ายร่างกายไม่ได้ หากมีการกระทำดังกล่าวให้แจ้งความดำเนินคดีที่สถานีตำรวจ และร้องเรียนตาม พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน ได้แก่ กรมการปกครอง สถานีตำรวจท้องที่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ว่าการอำเภอ

ข้อควรระวัง

กรณีมีผู้อ้างตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินหรือบริษัทที่เป็นผู้ให้เช่าซื้อรถมาติดต่อผู้เช่าซื้อควรขอตรวจสอบเอกสารแสดงตนว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจจริงหรือไม่ เช่น ใบรับมอบอำนาจ บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ และโทรศัพท์ติดต่อผู้ให้เช่าซื้อโดยตรงว่ามีการมอบอำนาจให้บุคคลตามที่กล่าวอ้างมายึดรถจริงหรือไม่ด้วย รวมถึงตรวจสอบประวัติการค้างชำระของตนเองว่าได้เข้าสู่กระบวนการยึดรถแล้วหรือไม่ อย่างไร

5) หลังจากผู้ให้เช่าซื้อยึดรถไปแล้ว ก่อนที่จะนำรถออกขาย ต้องแจ้งผู้เช่าซื้อและผู้ค้ำประกัน (ถ้ามี) ทราบล่วงหน้าเป็นหนังสือไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้ผู้เช่าซื้อใช้สิทธิ์ซื้อรถคืน หากผู้เช่าซื้อไม่ใช้สิทธิ์ ผู้ให้เช่าซื้อก็จะนำออกประมูลขาย

- หากขายได้ราคามากกว่ายอดหนี้ที่ค้างชำระ ผู้ให้เช่าซื้อต้องคืนเงินส่วนเกินให้แก่ผู้เช่าซื้อ

- หากขายได้ราคาน้อยกว่ายอดหนี้ที่ค้างชำระ ผู้เช่าซื้อยังต้องชำระหนี้ส่วนต่างให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อจนครบจำนวน

6) แม้ว่ารถจะให้ความสะดวกสบายแต่ก็มีค่าใช้จ่ายมากมายตามมานอกเหนือไปจากค่าผ่อนรถในแต่ละเดือน ถ้ายังไม่มั่นใจว่าจะรับมือกับค่าใช้จ่ายได้ก็ควรชะลอการซื้อรถออกไปก่อน และใช้เวลาช่วงที่ยังไม่พร้อมนี้เก็บเงินดาวน์เพิ่มขึ้นเพื่อจะได้ลดภาระค่าผ่อนชำระในอนาคต

ประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับรถ

รถ 1 คัน...มีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างใน 1 ปี

ค่าประกันภัย / พ.ร.บ. รถ	20,000 บาท
ค่าภาษีประจำปี	1,200 บาท
ค่าน้ำมันรถ	48,000 บาท
ค่าบำรุงรักษา	6,000 บาท
ค่าทางด่วน / ค่าที่จอด	24,000 บาท
รวม	99,200 บาท
เฉลี่ยต่อเดือน	8,266.67 บาท

ก่อนตัดสินใจเช่าซื้อรถสักคัน ควรสำรวจความพร้อมของตนเอง ดังนี้

- ความสามารถในการผ่อนชำระกับรายได้ตนเอง ภาระผ่อนหนี้เมื่อรวมกับหนี้อื่นที่มีทั้งหมดแล้วไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน และมีความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะตามมาจากการเช่าซื้อรถ

- มีเงินออมเพื่อจ่ายเงินดาวน์ให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยลดภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายลงไปได้อีกมาก

- ศึกษาและเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาผ่อนชำระ เงื่อนไขอื่น ๆ ของผู้ให้เช่าซื้อหลาย ๆ แห่ง และต้องดูว่าอัตราดอกเบี้ยที่เสนอให้ นั้นเป็นอัตราดอกเบี้ยต่อเดือนหรือต่อปี
- เลือกระยะเวลาผ่อนที่สั้นลง จะช่วยให้ประหยัดดอกเบี้ยลงไปได้

3. สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

เป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน เป็นการให้กู้เพื่อนำไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค แต่ไม่รวมถึงการให้เช่าซื้อและลีสซิ่งรถยนต์หรือจักรยานยนต์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ สินเชื่อเพื่อรักษาพยาบาล สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงาน

ในปัจจุบันสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ มี 3 รูปแบบ คือ

1) **เช่าซื้อสินค้ารายชิ้น** ผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลจะออกบัตรสมาชิกให้หรือที่มักเรียกกันว่า “บัตรผ่อนสินค้า” เพื่อนำไปใช้เมื่อต้องการซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าร่วมรายการ เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า จากนั้นทยอยชำระคืนเป็นรายเดือน โดยมีระยะเวลาผ่อนชำระค่อนข้างหลากหลายแล้วแต่ผู้ให้บริการกำหนด

2) **รับเงินสดตั้งก้อน** แล้วทยอยผ่อนชำระคืนเป็นรายเดือน เหมาะกับผู้ที่ต้องการเงินไปใช้จ่ายเป็นก้อน

3) **วงเงินสำรองพร้อมใช้ผ่านบัตรกดเงินสด**
หลังจากที่ได้รับอนุมัติวงเงินสินเชื่อแล้ว ผู้ถือบัตรสามารถเบิกถอนเงินออกมาใช้ได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนารูปแบบให้สามารถเช่าซื้อสินค้ารายชิ้นและกดเงินสดจากวงเงินสำรองพร้อมใช้ได้แบบอัตโนมัติ ผู้ใช้บริการจึงควรศึกษารูปแบบอัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถเลือกได้ตรงกับความต้องการ

ลักษณะของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

1) **คุณสมบัติผู้สมัคร** เป็นบุคคลที่ผู้ให้สินเชื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ได้

2) **วงเงิน** ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หรือของกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากเฉลี่ยย้อนหลังไม่น้อยกว่า 6 เดือน

3) **อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม** รวมกันแล้วไม่เกิน 28% ต่อปี (effective rate) ซึ่งผู้ขอกู้แต่ละรายอาจได้รับเงื่อนไขที่ต่างกันขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ขอกู้ว่ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ อาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้จ่ายให้แก่บุคคลภายนอก เช่น ค่าใช้จ่ายติดตามทวงถามหนี้ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจจะเรียกเก็บได้ไม่เกินจากที่ได้ประกาศไว้

4) **วิธีการคิดดอกเบี้ย** คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate)

ก่อนตัดสินใจขอสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ควรสำรวจความพร้อมของตนเองก่อน ดังนี้

- เลือกใช้บริการจากสถาบันการเงินหรือบริษัทที่ได้รับอนุญาต เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ เช่น ได้รับเงินกู้เต็มจำนวน ดอกเบี้ยถูกกว่าเงินกู้นอกระบบ และมีหน่วยงานทางการกำกับดูแล

- ศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลเรื่องอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ก่อนการเลือกใช้บริการ

- ระมัดระวังโฆษณาที่ระบุในทำนองว่า “ดอกเบี้ยต่อเดือนน้อยนิด” โดยต้องดูว่าอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวใช้หน่วยอะไร เช่น ถ้าเป็นอัตราดอกเบี้ยต่อเดือน ให้คูณ 12 จึงจะได้อัตราดอกเบี้ยต่อปี

- อย่าใช้บริการเพียงเพราะต้องการของแถม

4. บัตรเครดิต

เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์หรือผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต (ผู้ออกบัตร) เพื่อให้ผู้บริโภค (ผู้ถือบัตร) นำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินสด โดยไม่ต้องพกเงินสดจำนวนมาก หรือทำรายการซื้อสินค้าและบริการแบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งผู้ออกบัตรจะจ่ายเงินให้กับร้านค้าไปก่อน และผู้ถือบัตรสามารถใช้บัตรเครดิตเบิกถอนเงินสดออกมาใช้ในยามฉุกเฉินได้ด้วย โดยไม่เกินวงเงินที่ผู้ออกบัตรกำหนดไว้ และจะถูกเรียกเก็บเงินพร้อมดอกเบี้ย (ถ้ามี) จากผู้ออกบัตรตามระยะเวลาที่กำหนด

ลักษณะสำคัญของบัตรเครดิต

1) **คุณสมบัติผู้สมัคร** มีรายได้ไม่น้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน หรือมีเงินฝาก หรือสินทรัพย์ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนด

2) **วงเงิน** ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หรือขึ้นกับประเภทเงินฝาก หรือสินทรัพย์ตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

3) **อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม** รวมกันแล้วไม่เกิน 20% ต่อปี

- หากชำระหนี้บัตรเครดิตตรงเวลาและเต็มจำนวน (โดยไม่ได้เบิกถอนเงินสดเลย) จะได้รับระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย ประมาณ 45 – 55 วัน

- หากชำระหนี้บัตรเครดิตล่าช้า ชำระขั้นต่ำหรือชำระบางส่วน หรือมีการเบิกถอนเงินสด จะถูกคิดดอกเบี้ยฯ

- กรณีเบิกถอนเงินสดด้วยบัตรเครดิตจะไม่มีช่วงเวลาปลอดดอกเบี้ยและถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเบิกถอนได้อีกไม่เกิน 3% ของจำนวนเงินสดที่ถอน และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ของค่าธรรมเนียมการเบิกถอน

4) **วิธีการคิดดอกเบี้ยฯ** เป็นแบบลดต้นลดดอก (effective rate) โดยจะแยกการคิดเป็นสองช่วง คือ

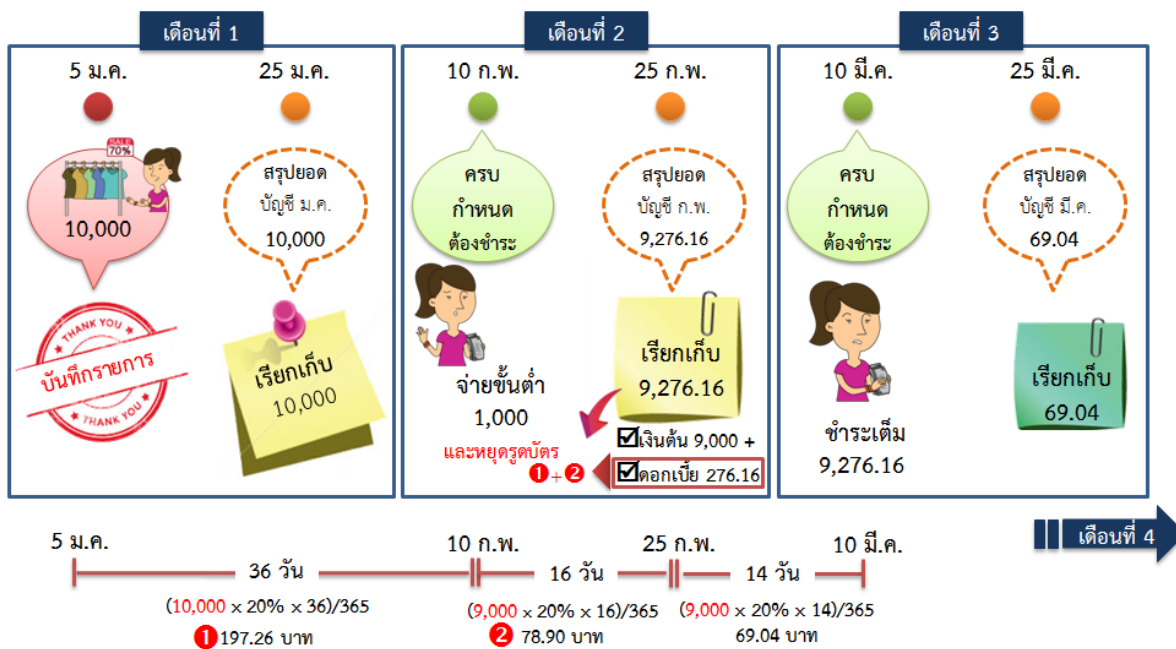
4.1) ก่อนชำระ

4.2) หลังชำระ (บางส่วนหรือทั้งหมด)

 ตัวอย่าง นางสาวพลอยรูดบัตรเครดิตเพื่อซื้อเสื้อผ้าและรองเท้าเป็นเงิน 10,000 บาท ต่อมาผู้ออกบัตรได้ส่งใบเรียกเก็บให้ชำระหนี้ 10,000 บาท ภายในวันที่ 10 ก.พ. เมื่อถึงวันชำระพลอยได้ไปชำระหนี้แต่เลือกชำระขั้นต่ำ (10%) 1,000 บาท ดังนั้น ในรอบบิลถัดไป พลอยจะเสียดอกเบี้ยฯ 20% ต่อปี ซึ่งธนาคารผู้ออกบัตรจะคิดดอกเบี้ย ดังนี้

1) **ก่อนชำระ** คิดจากเงินต้นเต็มจำนวน 10,000 บาท โดยผู้ออกบัตรส่วนใหญ่จะนับจำนวนวันตั้งแต่วันบันทึกรายการจนถึงวันก่อนหน้าวันที่ชำระเงิน

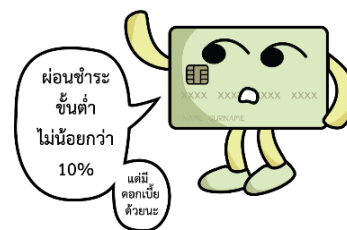
2) **หลังจากที่ได้ชำระเข้ามาบางส่วน** คิดจากยอดหนี้คงเหลือ 9,000 บาท (10,000 - 1,000) โดยจะนับจำนวนวันตั้งแต่วันที่ชำระจนถึงวันสรุปยอดรอบต่อไป

ข้อควรรู้

1) การนำบัตรเครดิตไปใช้ในต่างประเทศ ผู้ออกบัตรอาจคิดค่าความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 2 – 2.5% ของยอดใช้จ่าย จึงควรศึกษาเงื่อนไขจากผู้ออกบัตรว่ามี การคิดหรือไม่ อย่างไร

2) การชำระเงิน ควรชำระเต็มจำนวนและตรง เวลา แต่หากไม่สามารถชำระเต็มจำนวนได้ ก็ต้องชำระหนี้ขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10% ของยอดหนี้คงค้างในแต่ละงวด (ผู้ออกบัตรจะกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำไว้ด้วย เช่น ชำระขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10% ของยอดหนี้คงค้างแต่ต้องไม่น้อยกว่า 1,000 บาท)

อย่างไรก็ดี หากมีรายการผ่อนชำระเงื่อนไข 0% อยู่ในใบแจ้งหนี้ ยอดผ่อนชำระอาจจะมากกว่า 10% ได้

📖 ตัวอย่าง หากมีการใช้จ่ายซื้อโซฟา 10,000 บาท และมีรายการซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า 20,000 บาท ซึ่งตกลงผ่อนชำระ 0% จำนวน 4 เดือน เดือนละ 5,000 บาท

การคำนวณรายการเรียกเก็บขั้นต่ำ

ยอดขั้นต่ำของรายการซื้อโซฟา = 1,000 บาท $(10,000 \times 10\%)$

ยอดผ่อนชำระรายการซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า = 5,000 บาท

ดังนั้น ยอดขั้นต่ำในรอบบิลนั้นจะเรียกเก็บเท่ากับ 6,000 บาท $(1,000 + 5,000)$

3) กรณีค้างชำระบัตรเครดิตติดต่อกันเกินกว่า 3 เดือนนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ ผู้ออกบัตรสามารถระงับการใช้บัตรเครดิต (อายัดบัตร) ได้ทันที และลูกหนี้อาจถูกส่งฟ้องศาลเพื่อเรียกให้ชำระหนี้ที่ค้างอยู่ทั้งหมด

ข้อคิดก่อนตัดสินใจมีบัตรเครดิต

- 1) ทำความเข้าใจเงื่อนไขก่อนสมัคร
- 2) ใช้บัตรเครดิตเท่าที่จำเป็นและมั่นใจว่าจะสามารถจ่ายคืนได้
- 3) ชำระเต็มจำนวน ตรงเวลา หรือจ่ายให้ได้มากที่สุด เพื่อให้จ่ายดอกเบี้ยให้น้อยที่สุด
- 4) อย่าทำบัตรเพราะเห็นแก่ของแถม

รู้หรือไม่ว่า

หากได้รับอนุมัติวงเงินบัตรเครดิต 75,000 บาท แล้วใช้บัตรเครดิตซื้อของครั้งเดียวเต็มวงเงินและไม่ซื้ออะไรเพิ่มเลย จากนั้นก็ทยอยจ่ายขั้นต่ำที่ละ 10% ของยอดคงค้างไปเรื่อย ๆ จะต้องใช้ระยะเวลาถึง 43 เดือนหรือเกือบ 4 ปีกว่าจะชำระหนี้ทั้งหมดได้

เกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน

การพิจารณาว่าจะให้สินเชื่อหรือไม่นั้น ผู้ให้สินเชื่อจะพิจารณาข้อมูลจากหลายด้าน เช่น คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ อาชีพ แหล่งรายได้ ประวัติการขอสินเชื่อ ประวัติการชำระหนี้วงเงินที่ขอ และวัตถุประสงค์ในการขอกู้ ซึ่งผู้ให้สินเชื่อจะนำมาพิจารณาว่าสามารถอนุมัติสินเชื่อให้ได้หรือไม่

สาเหตุที่สถาบันการเงินปฏิเสธการให้สินเชื่อ อาจเกิดจาก

1. **มีประวัติค้างชำระ** หากผู้ขอสินเชื่อมีประวัติค้างชำระหนี้และยังไม่สะสางภาระหนี้ ผู้ให้สินเชื่ออาจเห็นว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับการชำระคืน จึงไม่อนุมัติสินเชื่อ ดังนั้น ควรติดต่อกับเจ้าหนี้ที่ตนเองมีประวัติค้างชำระเพื่อชำระหนี้ที่ค้างให้เสร็จสิ้น และพยายามสร้างประวัติการชำระหนี้ที่ดีอย่าให้มีประวัติการค้างชำระอีก เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับอนุมัติสินเชื่อในอนาคต

2. แหล่งรายได้ขาดความน่าเชื่อถือ อาจเกิดจากผู้ขอสินเชื่อประกอบอาชีพอิสระหรือมีรายได้ไม่แน่นอน ซึ่งผู้ให้สินเชื่ออาจเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อชำระหนี้คืนในอนาคต ดังนั้น เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ให้สินเชื่อ ผู้ขอสินเชื่อควรเปิดบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงิน และนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพเข้าบัญชีอย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 6 เดือนหรือ 1 ปี เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้ขอสินเชื่อมีรายได้เพียงพอและมีความสามารถในการชำระหนี้

3. ขาดความสามารถในการชำระหนี้ สถาบันการเงินอาจเห็นว่า วงเงินสินเชื่อที่ขอสองเกินกว่าความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งในกรณีนี้ ผู้ขอสินเชื่ออาจต้องหารายได้เพิ่ม และนำหลักฐานมาแสดง หรือหาผู้กู้ร่วม เพื่อให้ได้วงเงินสินเชื่อที่ต้องการ

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 ลักษณะของสินเชื่อรายย่อยและการคำนวณดอกเบี้ย

(ให้ผู้เรียนไปทำกิจกรรมท้ายเรื่องที่ 2 ที่สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้)

เรื่องที่ 3 เครดิตบูโร

หน้าที่ของเครดิตบูโร

1. จัดเก็บ รักษา รวบรวม ข้อมูลของลูกค้าสินเชื่อทุกบัญชีที่มีกับสถาบันการเงิน และบริษัทที่เป็นสมาชิกของเครดิตบูโรซึ่งจะเก็บข้อมูลตามข้อเท็จจริง ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีการชำระหนี้ตามปกติหรือการผิดนัดชำระหนี้ โดยเครดิตบูโรจะเก็บข้อมูลไว้ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่เครดิตบูโรได้รับข้อมูลจากสมาชิก

2. แสดงข้อเท็จจริงการชำระเงินของลูกค้าหนี้ เพื่อที่สถาบันการเงินจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการตัดสินใจในการให้สินเชื่อ

ประวัติเครดิตมีข้อมูลอะไรบ้าง

ประวัติเครดิตหรือรายงานข้อมูลเครดิตจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อ รายละเอียดของบัญชีสินเชื่อที่ใช้บริการ ประวัติการได้รับอนุมัติและชำระสินเชื่อ เช่น วันเปิดบัญชี ประเภทบัญชี เลขที่บัญชี ยอดหนี้คงเหลือ และจำนวนวันคงค้าง ซึ่งสถาบันการเงินและบริษัทที่เป็นสมาชิกจะนำส่งข้อมูลดังกล่าวทุกเดือนให้แก่เครดิตบูโร

ประโยชน์ของเครดิตบูโร

1. ผู้ขอสินเชื่อรู้จักข้อมูลประวัติสินเชื่อของตนเอง ในฐานะเป็นเจ้าของข้อมูล ควรรู้ว่าตนเองมีสินเชื่ออะไรบ้าง และมีภาระหนี้คงค้างกับสถาบันการเงินหรือบริษัทไหนบ้าง ถ้าพบว่ามีบัญชีสินเชื่อที่ไม่ได้ขอ ซึ่งอาจเกิดจากการถูกปลอมเอกสารไปสมัคร ต้องรีบแจ้งแก้ไขทันที ไม่เช่นนั้นอาจต้องมารับภาระหนี้ที่ไม่ได้ก่อ

2. สถาบันการเงินและบริษัทที่เป็นสมาชิกสามารถใช้ข้อมูลนี้ประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ เพื่อดูว่าผู้ขอสินเชื่อมีประวัติค้างชำระหรือไม่ หรือมีภาระหนี้สินมากน้อยเพียงใด เพื่อพิจารณาความเสี่ยงว่าหากให้กู้ไปแล้วผู้ขอสินเชื่อจะสามารถชำระหนี้ได้หรือไม่ ถ้าไม่เคยผิดนัด ก็จะเป็นตัวช่วยให้ขอสินเชื่อได้ง่ายยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินและบริษัทที่เป็นสมาชิกจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน จึงจะเข้าไปดูข้อมูลได้ โดยมักให้ลูกค้าลงนามยินยอมตอนขอสินเชื่อ อย่างไรก็ตาม ประวัติข้อมูลเครดิตเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ซึ่งจริง ๆ แล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกด้วย เช่น รายได้ อาชีพ หลักประกัน (ถ้ามี)

วิธีการตรวจสอบข้อมูลเครดิตของตนเอง

ติดต่อขอตรวจสอบข้อมูลเครดิตได้ที่ ศูนย์ตรวจเครดิตบูโร โดยสามารถรอรับได้ภายในเวลา 15 นาที เสียค่าบริการ 100 บาท เพียงใช้บัตรประชาชนตัวจริงในการขอตรวจสอบข้อมูล (กรณีเป็นบุคคลธรรมดา)

หากถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อจากสถาบันการเงินหรือบริษัทที่เป็นสมาชิก และผู้ขอสินเชื่อได้รับหนังสือแจ้งการปฏิเสธสินเชื่อที่มีข้อความว่า “เป็นผลจากการตรวจสอบข้อมูลเครดิต” ผู้ขอสินเชื่อสามารถขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ โดยนำหนังสือแจ้งปฏิเสธสินเชื่อ นำมายื่นขอตรวจสอบข้อมูลเครดิตพร้อมหลักฐานอื่น ๆ ทั้งนี้ บริษัทจะไม่คิดค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบข้อมูลเครดิตหากยื่นคำขอภายใน 30 วัน นับจากวันที่ในหนังสือแจ้งปฏิเสธดังกล่าว

สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลเครดิตได้จากเว็บไซต์ www.ncb.co.th หรือสอบถามได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0 2643 1250 หรืออีเมล :

consumer@ncb.co.th

สิ่งที่คุณส่วนใหญ่จะสนใจคือ

- **เครดิตบูโรขึ้นบัญชีดำ (Blacklist)** รายชื่อผู้ที่ค้างชำระหนี้ ความจริงคือเครดิตบูโรจะเก็บข้อมูลทั้งหมดของผู้ขอสินเชื่อไม่ว่าจะเป็นหนี้ปกติหรือหนี้ค้างชำระ ไม่ได้จัดทำบัญชีดำเพื่อขึ้นรายชื่อผู้ที่ค้างชำระแต่อย่างใด

- **หากชำระหนี้ที่ค้างชำระหมดแล้ว** เครดิตบูโรจะลบข้อมูลให้ ต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นก่อนว่า สถาบันการเงินหรือบริษัทที่เป็นสมาชิกจะส่งข้อมูลแสดงยอดคงค้าง ณ วันสิ้นเดือนไปยังเครดิตบูโร เช่น เดือน มิ.ย. 58 ไม่ได้ชำระ ก็จะขึ้นว่า “ไม่ค้างชำระหรือค้างชำระไม่เกิน 30 วัน” ต่อมาเดือน ก.ค. 58 ไม่ได้ชำระอีก ก็จะขึ้นว่า “ค้างชำระ 31 - 60 วัน” ต่อมาเดือน ส.ค. 58 ได้ชำระหนี้ที่ค้างชำระของเดือน มิ.ย. 58 ถึงเดือน ส.ค. 58 เสร็จสิ้นในสิ้นเดือนนั้นก็จะรายงาน “ไม่ค้างชำระหรือค้างชำระไม่เกิน 30 วัน” ซึ่งข้อมูลที่ส่งเดือนใหม่จะไม่ไปลบหรือทับข้อมูลเดือนก่อนหน้า และประวัติของแต่ละเดือนจะถูกเก็บไว้ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่เครดิตบูโรได้รับข้อมูล ดังนั้น การลบประวัติเครดิตที่ค้างชำระออกจากเครดิตบูโรทันทีจึงไม่สามารถทำได้ แต่สามารถสร้างประวัติเครดิตให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้ โดยกรณีมีหนี้ค้างชำระก็ควรติดต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ที่ค้างให้เสร็จสิ้น หลังจากชำระแล้ว ประวัติในเดือนล่าสุดจะขึ้นสถานะว่าปกติ หลังจากนั้น ควรพยายามสร้างประวัติการชำระเงินที่ดียิ่งขึ้นให้มีประวัติค้างชำระอีก

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 3 เครดิตบูโร

(ให้ผู้เรียนไปทำกิจกรรมท้ายเรื่องที่ 3 ที่สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้)

เรื่องที่ 4 วิธีการป้องกันปัญหาหนี้

บางครั้งปัญหาเพียงเล็กน้อย เช่น นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอ (บอกเจ้าหน้าที่ว่าจะกู้มาขยายธุรกิจ แต่กลับแบ่งเงินส่วนหนึ่งไปเที่ยว) ลืมจ่าย เดือนไหนไม่มีเงินก็ไม่จ่าย หรือไม่เคยอ่านเงื่อนไขของสินเชื่อ อาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคตได้หากไม่รู้จักรักษา

กรณีศึกษา

วารีตั้งใจจะขอสินเชื่อกับธนาคาร A เพื่อนำเงินไปเป็นทุนซื้อสินค้ามาขาย ธนาคาร A ให้กู้จำนวน 50,000 บาท เมื่อได้รับอนุมัติสินเชื่อก็นำเงินบางส่วนไปให้แฟนซื้อเครื่องปรับอากาศ จึงเหลือเงินไม่พอที่จะซื้อของเข้าร้าน ยอดขายสินค้าจึงได้น้อยกว่าที่ตั้งเป้าไว้

เมื่อถึงคราวต้องชำระหนี้ ก็ชำระบางส่วนเพราะเงินไม่พอ เดือนต่อ ๆ มา ก็ชำระบ้าง ไม่ชำระบ้าง จึงถูกธนาคารคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงขึ้นเนื่องจากวารีผิดนัดชำระ นานวันเข้าก็เริ่มถูกติดตามทวงถามหนี้ เพราะขาดการผ่อนชำระมากกว่า 3 เดือน สุดท้ายวารีจึงต้องไปกู้เงินจากธนาคาร B อีก 50,000 บาท เพื่อหวังจะนำเงินมาเป็นทุน จะได้มีเงินพอชำระหนี้ แต่ปรากฏว่าธนาคาร B ปฏิเสธการอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากวารีมีประวัติค้างชำระ

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าปัญหาเล็กน้อยได้ลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่ เพียงเพราะการนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมถึงไม่ได้ศึกษาเงื่อนไขว่าสินเชื่อที่ตนเองกู้มานั้นจะคิดดอกเบี้ยปรับในอัตราที่สูงขึ้นหากไม่ชำระหนี้ตามที่ตกลงกันได้

ดังนั้น ก่อนที่หนี้จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ เมื่อได้รับสินเชื่อแล้ว ควรปฏิบัติตามดังนี้

1. ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจขอสินเชื่อจริง ๆ เช่น กู้เงินมาเพื่อประกอบอาชีพ ก็ไม่แบ่งเงินไปทำอย่างอื่น เพราะอาจทำให้เราเหลือเงินไม่พอที่จะทำในสิ่งที่ตั้งใจและมีประโยชน์
2. จ่ายเงินให้ตรงเวลาและตามเงื่อนไข เพื่อจะได้ไม่เสียค่าปรับกรณีชำระล่าช้า หรือถูกคิดค่าติดตามทวงถามหนี้ และสร้างประวัติเครดิตที่ดี นอกจากนี้ ควรศึกษาเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมของสินเชื่ออื่น ๆ ด้วย
3. ตรวจสอบความถูกต้องเมื่อได้รับใบแจ้งหนี้และใบเสร็จรับเงิน เช่น ยอดเงินถูกต้องหรือไม่ หากพบว่าไม่ถูกต้อง ควรรีบแจ้งเจ้าหน้าที่โดยเร็ว

4. **ชำระหนี้ทันทีเมื่อมีเงินก้อน** จะช่วยลดภาระหนี้ได้ (แต่ต้องมั่นใจว่าไม่เสียค่าปรับหากชำระหนี้ก่อนกำหนด หรือถ้ามีค่าปรับต้องดูก่อนว่าคุ้มกับดอกเบี้ยที่ประหยัดได้หรือไม่)

5. **แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบทุกครั้ง** เมื่อมีการเปลี่ยนที่อยู่ เพื่อป้องกันการขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

6. หากจะก่อหนี้เพิ่มอีก อย่าลืม **ตรวจสอบภาระหนี้ที่ต้องผ่อนต่อเดือน** ไม่ควรเกิน 1 ใน 3 (33%) ของรายได้ต่อเดือน เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถชำระหนี้ได้ หากเกินแล้วควรชะลอการก่อหนี้ไว้ก่อน

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 4 วิธีการป้องกันปัญหาหนี้

(ให้ผู้เรียนไปทำกิจกรรมท้ายเรื่องที่ 4 ที่สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้)

เรื่องที่ 5 วิธีการแก้ไขปัญหานี้

จุดเริ่มต้นของการเป็นหนี้ของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน บางคนอาจเป็นหนี้เพราะความจำเป็นในชีวิต หรือบางคนอาจเป็นหนี้เพราะเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น ตกงาน ล้มป่วยกะทันหัน หรือบางคนเป็นหนี้เพราะต้องการความสะดวกสบายในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด หากก้าวเข้าสู่ช่วงหนี้จนถึงขั้นที่เป็นปัญหากับชีวิตแล้ว ก็ควรยอมรับความจริง และพยายามที่จะไม่สร้างภาระหนี้ให้กับตนเองเพิ่มขึ้นอีก ที่สำคัญคือต้องหาทางปลดหนี้ให้แก่ตนเองโดยเร็ว เพราะการเป็นหนี้มีภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายนอกเหนือไปจากเงินต้น และอาจมีค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามมาถ้าผู้เป็นหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

กรณีศึกษา

ธิดาเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งมีรายได้เดือนละ 20,000 บาท จุดเริ่มต้นของการเป็นหนี้เกิดจากความอยากได้ของแถมจากการสมัครบัตรเครดิต โดยผู้ออกบัตรได้เสนอเงื่อนไขว่า ถ้าสมัครบัตรและใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพียง 1 รอบบัญชี ก็จะได้กระเป๋าถือสวย เธอจึงตกลงใจทำบัตรเครดิต

เมื่อมีบัตรเครดิตแล้ว เธอก็ยังสามารถซื้อของได้สะดวกขึ้นและมากขึ้น เพราะไม่ต้องจ่ายเงินก่อน และยังได้รับส่วนลดหรือโปรโมชั่นจากร้านค้าอีกต่างหาก เธอจึงใช้จ่ายแบบไม่ยั้งคิด ทั้งซื้อเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า และการเสริมความงาม

ตอนนั้นธิดาคิดเพียงว่ารู้สึกมีความสุขและสนุกกับการใช้ และได้สมัครบัตรเครดิตเพิ่มอีกหลายใบ พอมีบัตรมากก็ใช้มากขึ้น แต่กลับชำระหนี้ได้ลดลงไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งชำระได้เพียงยอดหนี้ขั้นต่ำของบัตรแต่ละใบ นานวันเข้าหนี้ก็เริ่มพอกพูนจนทำให้มีหนี้เกินกว่า 300,000 บาท ภายในเวลาไม่ถึง 3 ปี แม้เธอจะนำเงินเก็บบางส่วนไปโปะหนี้บ้างแล้ว แต่หนี้ก็ยังไม่ลดลงเท่าไรนัก

จากกรณีตัวอย่างข้างต้น ปัญหานี้เกิดจากความเพลิดเพลินในการใช้จ่ายเพื่อความความสะดวกสบายให้แก่ตนเอง จึงใช้เงินโดยไม่ทันคิดว่าตนเองมีความสามารถในการชำระคืนหรือไม่ นอกจากนั้น การชำระหนี้คืนเพียงขั้นต่ำหรือบางส่วน ทำให้ภาระหนี้และดอกเบี้ยพอกพูน กลายเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากขึ้นไปเรื่อย ๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้

1. ยอมรับว่าตนเองเป็นหนี้ และมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหา
2. สำนวจภาระหนี้ทั้งหมด เพื่อรวบรวมรายละเอียดหนี้ที่มีทั้งหมด และหาทางแก้ไขปัญหาต่อไป โดยการจดลงบนกระดาษหรือในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามรายการดังนี้
  - รายการหนี้ เพื่อให้รู้ว่ามึหนี้อะไรบ้าง
  - ยอดหนี้ทั้งหมด เพื่อให้รู้จำนวนเงินกู้แรกเริ่มของหนี้แต่ละรายการ
  - ยอดหนี้คงเหลือ เพื่อให้รู้ภาระหนี้คงเหลือ
  - หลักประกัน เพื่อให้รู้ว่าหนี้รายการนั้น มีสินทรัพย์ใดค้ำประกันหรือไม่
  - อัตราดอกเบี้ย เพื่อให้รู้ว่าหนี้แต่ละก้อนมีอัตราดอกเบี้ยเท่าใด

ต่อปีซึ่งควรเป็นอัตราดอกเบี้ยที่คำนวณแบบลดต้นลดดอก (effective rate) หากเป็นหนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ (flat rate) เช่น การเช่าซื้อรถยนต์ ก็สามารถแปลงเป็นแบบลดต้นลดดอกได้อย่างคร่าว ๆ โดยนำอัตราดอกเบี้ยที่คิดแบบ flat rate คูณด้วย 1.8

  - วันครบกำหนดชำระ เพื่อให้รู้กำหนดเวลาจ่ายหนี้แต่ละงวด
  - ยอดเงินผ่อนต่อเดือนของหนี้แต่ละรายการ เพื่อให้รู้จำนวนเงินที่ต้องจ่ายแต่ละงวด
  - รวมหนี้ที่ต้องจ่ายต่อเดือน เพื่อให้รู้จำนวนเงินทั้งหมดที่จะต้องจ่ายหนี้ในแต่ละเดือน

การสำวจภาระหนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการวางแผนจัดการหนี้ ซึ่งข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับหนี้ สามารถหาได้จากสัญญาเงินกู้ ใบแจ้งหนี้ หรือหลักฐานการชำระหนี้

ตัวอย่างตารางภาระหนี้

ลำดับ ที่	รายการหนี้	รายละเอียดเงินกู้					
		เงินต้น ทั้งหมด (บาท)	เงินต้น คงเหลือ (บาท)	หลัก ประกัน	อัตราดอกเบี้ย (คิดแบบ ลดต้นลดดอก)	วันครบ กำหนด ชำระ	เงินผ่อน ต่อเดือน (บาท)
1.	หนี้นอกระบบ	10,000	10,000	-	252%	ทุกวัน	4,500 (150 บาทต่อ วัน)
2.	กู้อสังหาริมทรัพย์	40,000	14,235	หุ้น สหกรณ์	7.5%	ทุกวันที่ 8	3,400
3.	เช่าซื้อรถ จักรยานยนต์	40,000	40,000	-	7.2%*	ทุกวันที่ 25	966.67
	รวม	90,000	64,235				8,866.67

* คำนวณจากอัตราดอกเบี้ยคิดแบบเงินต้นคงที่ 4% คูณด้วย 1.8

3. จัดลำดับความสำคัญของหนี้ที่ต้องชำระ เมื่อทราบจำนวนหนี้ทั้งหมดที่ตนเองมีแล้ว การจัดลำดับการปลดหนี้จะทำให้จัดการหนี้ให้หมดไปได้ง่ายขึ้น โดยอาจใช้วิธีจัดลำดับหนี้ที่ต้องชำระ ดังนี้

- กำจัดหนี้แพงก่อน ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยของหนี้แต่ละก้อนต่างกันมาก ให้เลือกจ่ายหนี้ที่อัตราดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้นอกระบบ เพื่อป้องกันดอกเบี้ยที่อาจพอกพูนอย่างรวดเร็ว
- จ่ายหนี้ก้อนเล็กก่อน ในกรณีที่หนี้มีอัตราดอกเบี้ยเท่ากันหรือไม่แตกต่างกันมาก ให้เลือกจ่ายหนี้ที่มีมูลค่าน้อยก่อน เพื่อลดจำนวนรายการหนี้ให้น้อยลงเมื่อเห็นจำนวนบัญชีหรือเจ้าหนี้ลดลงเรื่อย ๆ ก็จะมีกำลังใจเพิ่มขึ้นในการปลดหนี้ก้อนที่เหลือต่อไป

4. มองหาวิธีการแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งหากเป็นปัญหานี้ที่ไม่ถึงขั้นล้มพันตัวก็สามารถปลดหนี้ด้วยตนเองได้ แต่หากปัญหานี้หนักมากเกินจะจัดการด้วยตนเองไหวก็ควรเจรจากับเจ้าหนี้

4.1 การแก้ไขปัญหานี้ด้วยตนเอง

สำหรับผู้ที่รู้ว่าตนเองมีปัญหานี้ แต่ยังไม่ถึงขั้นล้มพันตัว การปลดหนี้ด้วยตนเองจึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไป ซึ่งเริ่มต้นง่าย ๆ ดังนี้

(1) **ลดรายจ่าย** บางคนอาจไม่รู้ว่าควรจะเริ่มต้นอย่างไร อาจใช้วิธี “บันทึกรายรับ-รายจ่าย” ซึ่งจะช่วยให้หาพฤติกรรมในการใช้จ่ายของตนเอง ว่าจ่ายไปกับ

อะไรบ้างรวมทั้งช่วยในการทบทวนตนเองเพื่อหาข้อบกพร่องหรือ “รูรั่ว” เช่น ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปนั้นเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ อะไรเป็นรายจ่ายเพราะความอยากได้หรือไม่จำเป็น แล้วพยายามหาทางงดหรือลดค่าใช้จ่ายนั้น เมื่อลดค่าใช้จ่ายได้ ก็จะนำเงินไปจ่ายหนี้ได้มากขึ้น

(2) **เพิ่มรายได้** อาจหารายได้เสริม หรือเปลี่ยนงานอดิเรกให้กลายเป็นรายได้เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นก็จะช่วยให้สามารถชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น

(3) **สำรวจสินทรัพย์ที่มีและขายสินทรัพย์ที่ไม่จำเป็น** เพื่อนำเงินไปชำระหนี้

(4) **ตั้งเป้าหมายปลดหนี้** ปลดหนี้ในทันทีหมายถึง มุ่งมั่นตั้งใจและเพิ่มความพยายามในการใช้หนี้ให้หมดโดยเร็ว แต่ยังคงชำระหนี้อื่น ๆ ตามกำหนดเพื่อรักษาประวัติเครดิตที่ดีเอาไว้ อย่างไรก็ตาม อย่าให้นำเงินไปใช้หนี้หมดจนไม่มีเงินเก็บออม เพราะหากมีเหตุฉุกเฉินต้องใช้เงิน อาจต้องหันกลับไปเป็นหนี้ อีก จึงควรใช้หนี้และออมไปพร้อม ๆ กัน

(5) **ติดตามอย่างใกล้ชิด** ว่าสามารถทำได้ตามเป้าหมายหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน อาจหาทางปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อปลดหนี้ได้แล้ว ก็ไม่ควรกลับไปก่อหนี้ใหม่ แต่ควรหาทางปลดภาระหนี้ก้อนอื่น ๆ ต่อไป (ถ้ามี) และสะสมเงินออมให้มีมากขึ้นเพื่อไว้ใช้ในยามจำเป็น

4.2 การเจรจากับเจ้าหนี้เพื่อขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้

สำหรับผู้ที่ปัญหาหนี้ที่ไม่สามารถจัดการด้วยตนเองได้ ก็จำเป็นต้องเจรจากับเจ้าหนี้เพื่อขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ เช่น

(1) **การขอเปลี่ยนเงื่อนไขการผ่อนชำระ** เช่น การขอลดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระต่องวดลง ขอยายระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ ขอปรับลดอัตราดอกเบี้ยจากอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้เป็นอัตราดอกเบี้ยปกติ

ข้อดีของวิธีนี้ คือ เป็นการปรับเงื่อนไขการผ่อนชำระให้ไม่เกินความสามารถในการชำระหนี้ต่องวดของตนเอง

(2) **การชำระหนี้ปิดบัญชี** คือ การชำระหนี้เป็นเงินก้อนตามที่เจ้าหนี้ยอมลดให้และต้องชำระภายในเวลาที่เจ้าหนี้กำหนด ซึ่งกรณีของการชำระหนี้ปิดบัญชี ผังเจ้าหนี้จะเป็นผู้เสนอเงื่อนไขให้แก่ลูกหนี้

ข้อดีของวิธีนี้ คือ มีโอกาสที่ลูกหนี้จะได้รับการลดหนี้บางส่วน เนื่องจากเป็นการชำระหนี้คืนทั้งหมดในคราวเดียว ซึ่งลูกหนี้ควรมองหาแนวทางที่จะนำเงินมาชำระหนี้ปิดบัญชีให้ครบจำนวนและภายในระยะเวลาที่เจ้าหนี้กำหนด เช่น อาจกู้ยืมเงินญาติ

หรือกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องไม่กู้เงินที่ดอกเบี้ยแพงมาชำระหนี้ที่ดอกเบี้ยถูก หรือไปกู้เงินนอกระบบ ซึ่งจะทำให้ลูกหนี้ต้องรับภาระดอกเบี้ยที่สูงมาก และสร้างภาระหนี้เพิ่มขึ้นไปอีก

อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นดุลยพินิจของเจ้าหนี้ และเป็นกระบวนการที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้เจรจาหาข้อยุติร่วมกัน ซึ่งจะสำเร็จหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ การเจรจาเหตุผลและความจำเป็นของทั้งสองฝ่าย

ในกรณีที่มีภาระหนี้กับสถาบันการเงินและต้องการจะขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรถึงสถาบันการเงินเพื่อขอความอนุเคราะห์ โดยสิ่งที่ควรระบุในหนังสือ ได้แก่

1) ข้อมูลของลูกหนี้ เช่น เลขที่สัญญา ประเภทสินเชื่อที่มี หนี้คงค้างชำระ ประวัติการชำระที่ผ่านมา

2) ปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เช่น รายได้ลดลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ ตกงาน หรือต้องใช้จ่ายเงินเพื่อรักษาพยาบาลคนในครอบครัว โดยควรแจ้งรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายจำเป็นที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉุกเฉิน (ถ้ามี) ซึ่งส่งผลทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนที่เคยทำข้อตกลงไว้ และควรมีเอกสารที่เกี่ยวข้องมาแสดงให้เห็นด้วย เช่น สลิปเงินเดือน ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาล บันทึกการรับ-รายจ่ายที่จดเป็นประจำ

3) แนวทางที่ต้องการให้สถาบันการเงินช่วยเหลือปรับปรุงโครงสร้างหนี้

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 5 วิธีการแก้ไขปัญหานี้

(ให้ผู้เรียนไปทำกิจกรรมท้ายเรื่องที่ 5 ที่สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้)

เรื่องที่ 6 หน่วยงานที่ให้คำปรึกษาวิธีการแก้ไขปัญหานี้

เมื่อพบปัญหานี้ หลายคนอาจยังไม่คิดว่าตนเองจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร มีทางใดที่จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดจากปัญหานี้ได้บ้าง มีคนจำนวนไม่น้อยที่เมื่อเจอกับปัญหานี้ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ก็ใช้วิธีการหลบหน้า ไม่รับโทรศัพท์ หรือย้ายที่อยู่เพื่อหนี ทั้งที่บางครั้งปัญหานี้ยังมีหนทางที่จะแก้ไขได้ เพียงแค่เริ่มต้นที่มีคนช่วยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง

หน่วยงานที่ให้คำปรึกษาวิธีการแก้ไขปัญหานี้

หากไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นแก้ไขปัญหานี้อย่างไร หรือต้องการหาทางออกจากปัญหานี้ สามารถติดต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพร้อมให้คำแนะนำ คำปรึกษา เพื่อชี้แนะแนวทางแก่ผู้มีปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็นหนี้ในระบบหรือนอกระบบ โดยมีหน่วยงานหลักที่สามารถติดต่อขอคำแนะนำ คำปรึกษา ดังนี้

หนี้ในระบบ	- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 1213
หนี้นอกระบบ	- ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ กระทรวงการคลัง โทร. 1359

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อีก ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือประชาชนและพร้อมให้คำแนะนำหรือช่วยหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อาทิ

- สายด่วนของรัฐบาล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร. 1111
- ศูนย์ดำรงธรรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย โทร. 1567
- สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด โทร. 0 2142 2034
- ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม สังกัดกระทรวงยุติธรรม โทร. 0 2575 3344
- กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทร. 1135

อย่างไรก็ตาม คำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นเพียงแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้เท่านั้น การตัดสินใจว่าจะแก้ไขปัญหานี้แบบไหน หรือวิธีการใดที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง

ขึ้นอยู่กับผู้มีปัญหาหนี้เป็นผู้พิจารณาว่าแบบใดจึงจะเหมาะสมกับตนเองโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ ความเป็นไปได้ และข้อจำกัด

เมื่อถูกติดตามทวงถามหนี้

ถ้าถึงเวลาชำระหนี้แล้วลูกหนี้ไม่ชำระ หรือชำระล่าช้า เจ้าหนี้สามารถติดตามทวงหนี้ได้ แต่การทวงหนี้ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เช่น

- ต้องแสดงตัวตนต่อลูกหนี้ โดยแจ้งชื่อและวัตถุประสงค์ในการติดต่อ หากเป็นผู้รับมอบให้ทวงถามหนี้ ให้แสดงหลักฐานการมอบอำนาจให้ทวงถามหนี้ด้วย

- ให้ติดต่อลูกหนี้ตามสถานที่ที่ลูกหนี้ระบุไว้ ในวันเวลาที่กำหนด คือ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 - 20.00 น. และวันหยุดราชการ เวลา 08.00 - 18.00 น. โดยติดต่อในจำนวนครั้งที่เหมาะสม

- ห้ามข่มขู่ ใช้ความรุนแรง หรือใช้วาจาดูหมิ่น

- ห้ามติดต่อลูกหนี้โดยใช้ไปรษณียบัตร โทรสาร หรือใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์บนซองจดหมายที่สื่อว่าเป็นการทวงหนี้

- ห้ามทวงหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด เช่น ใช้สัญลักษณ์ที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ทั้งนี้ หากถูกติดตามทวงถามหนี้อย่างไม่เหมาะสม สามารถร้องเรียนกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนตาม พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 โดยตรง ได้แก่ กรมการปกครอง สถานีตำรวจท้องที่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ว่าการอำเภอ

บัญญัติ 8 ประการ เพื่อเป็นหนืออย่างเป็นสุข

1. ก่อหนี้เมื่อจำเป็น ควรเลือกก่อหนี้ที่ดี และต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากความจำเป็นมากกว่าความต้องการหรือความอยากได้
2. ไม่เน้นตามกระแส ไม่ควรเป็นหนี้เพื่อนำไปซื้อของฟุ่มเฟือยที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะจะยิ่งทำให้สร้างหนี้เกินความจำเป็น
3. ไม่ดีแน่ถ้าภาระหนี้เกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน เมื่อใดที่จะก่อหนี้ควรดูความสามารถในการผ่อนชำระของตนเองด้วย โดยภาระผ่อนหนี้ที่มีอยู่ (ถ้ามี) บวกกับภาระผ่อนหนี้ใหม่ เมื่อรวมกันแล้วไม่ควรเกิน 1 ใน 3 (33%) ของรายได้ต่อเดือน
4. อ่านและถามก่อนเซ็นสัญญา ในการทำสัญญาเงินกู้ ก่อนที่จะเซ็นชื่อในสัญญา ต้องอ่านสาระสำคัญและทำความเข้าใจเงื่อนไขการให้กู้ยืม เช่น จำนวนเงินที่กู้ยืมทั้งหมดเป็นตัวเลขและตัวอักษรต้องตรงกัน ระยะเวลาการกู้ อัตราดอกเบี้ย เงื่อนไขการผัดนัดชำระหนี้ และเงื่อนไขการชำระหนี้
5. ใช้เงินกู้ที่ได้มาตามวัตถุประสงค์ เมื่อได้สินเชื่อมาก็ควรใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ ไม่นำไปใช้ในอกกลุ่มนอกทาง
6. จ่ายตรงตามเวลา การชำระหนี้ล่าช้าอาจสร้างภาระค่าใช้จ่ายมากเกินไป เช่น ดอกเบี้ยหรือค่าปรับกรณีชำระล่าช้า ค่าติดตามทวงถามหนี้
7. รีบเจรจาก่อนหนี้ท่วม ลูกหนี้ที่ไม่ค่อยมีวินัย เช่น ผ่อนบ้าง ไม่ผ่อนบ้าง ผ่อนไม่ตรงกำหนดบ้าง อาจส่งผลให้ภาระหนี้สูงขึ้นเรื่อย ๆ หากมีปัญหาการชำระหนี้ ควรรีบเจรจากับเจ้าหนี้เพื่อหาทางออกแก้ไขปัญหา
8. ไม่ติดบ่วงหนี้นอกระบบ เพราะนอกจากดอกเบี้ยสูงเกินไปแล้ว หากไม่ชำระอาจถูกทวงหนี้โหดได้

กิจกรรมท้ายเรื่องที่ 6 หน่วยงานที่ให้คำปรึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้

(ให้ผู้เรียนไปทำกิจกรรมท้ายเรื่องที่ 6 ที่สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้)